

EXPERTGROEP SOA
HIV EN SEKSUALITEIT

SOAIDS

nederlands huisartsen
genootschap

Diabetes Mellitus en Seksualiteit

Let's talk about sex

Ida Smailbegovic, huisarts / gynaecologie

Thea van der Waart, huisarts-seksuoloog NVVS, FECSM

Seksualiteit in de spreekkamer

- Waarom belangrijk?
- Zien we het vaak?
- Wie begint erover? En hoe?
- Chronische ziekten!

Seksualiteit in de spreekkamer

- Toename chronische ziekten
- Ziekte en behandeling beïnvloedt seksualiteit
- Effect op patiënt en partner
- ‘Taboe’ thema

Praktijkvoorbeeld

- Echtpaar van H, 30 jaar samen
- Beide patiënt ivm diabetes mellitus
- Ondernemend samen: musical, sauna

Casuïstiek

Hans, 60 jaar

- Astma
- OSAS
- DM type 1
- Angst
- Roken

Sandra, 53 jaar

- Hypertensie
- DM type 2 (remissie)
- Obesitas (BMI 35)
- Kokerzien
- Depressie

Medicatie

Hans, 60 jaar

- Oxycodon 20mg 3D1T
- Zolpidem 5mg 2D1T
- Nebido injectie 4ml
1x/3mnd
- Ventolin diskus
- Seebri inhalator
- Jardiance 25mg 1D1T
- Ozempic
- Ibuprofen 600mg ZN
1T

Sandra, 53 jaar

- Mirtazapine 15mg 1D2T
- Duratears oogzalf
- Ozempic injectie
- Amlodipine 5mg 1D1T
- Calc/Boned3 1000mg/
880IE 1D1T

Rondvraag

- Wat valt je op?
- Wie herkent dit?
- Wie vraagt er naar seksualiteit?

Bevindingen

Hans, 60 jaar

- Controle specialist / VS
- Vermoeidheid
- Intimiteit +
- Libido +
- Erectie +
 - Kortdurend

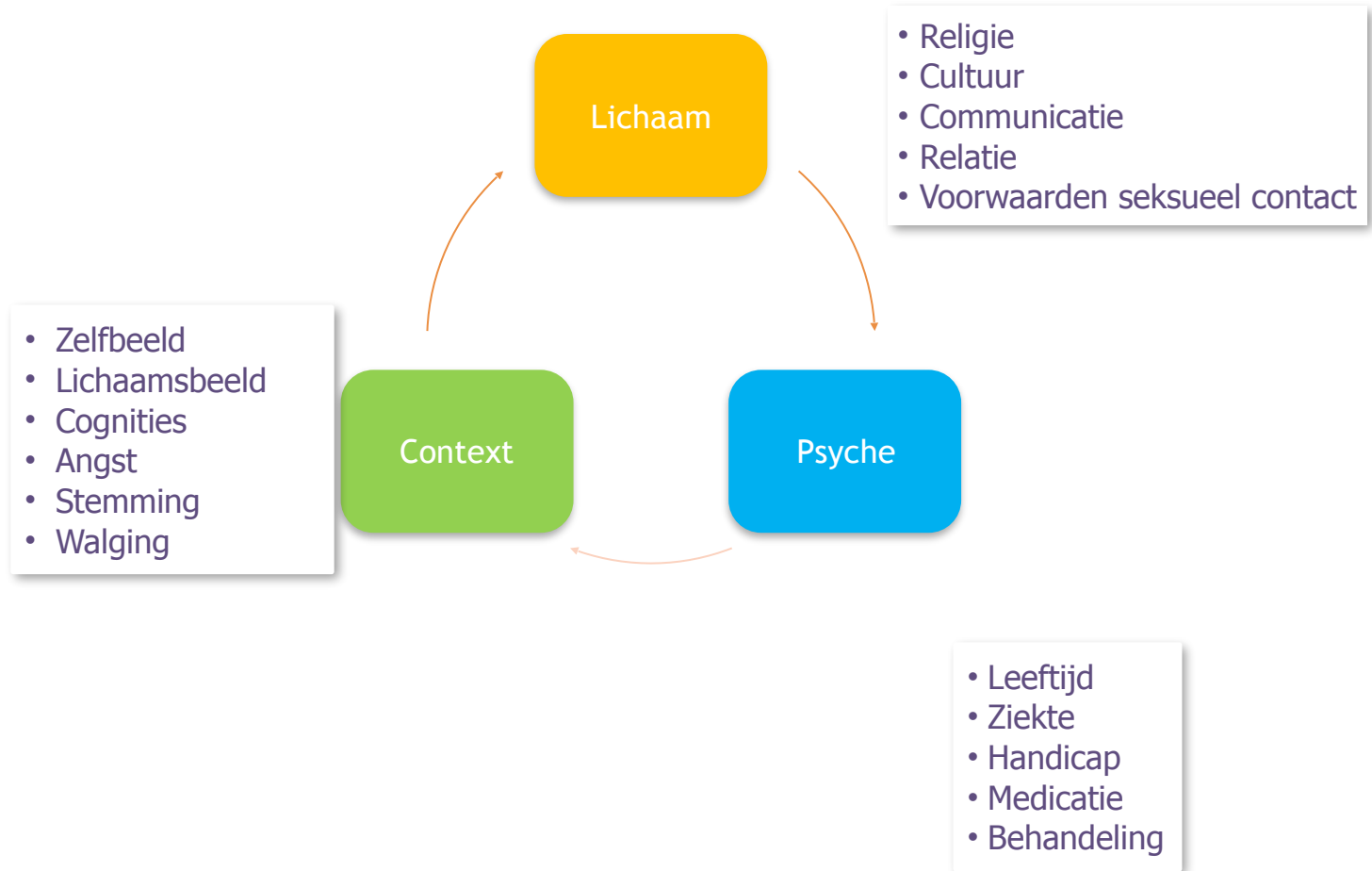
Sandra, 53 jaar

- Controle huisarts / POH
- Overgang
 - Vaginale droogte
- Stemmingsklachten
- Intimiteit +
- Libido -

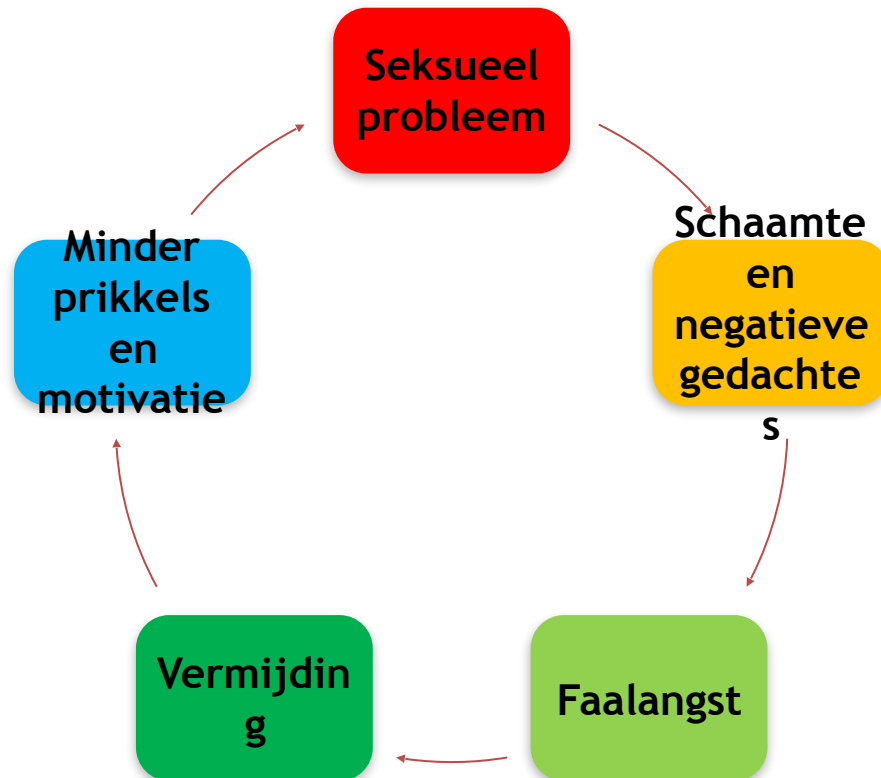
Mentimeter

- Code: 12345678 (2dg geldig)
- Wat vraag je algemeen?
- Specifieke vragen man?
- Specifieke vragen vrouw?

Biopsychosociaal model

Potentieel risico

Stappenplan - PLISSIT

- **Stepped care**
 - Doen wat je kunt en waar je goed in bent
 - Stoppen, doorverwijzen bij competentie die je niet beheerst
- **Permissie**
 - luisteren, vragen en normaliseren
- **Limited Information**
 - advies, folder, website
- **Specific Suggestions**
 - counseling, gerichte adviezen
- **Intensive Therapy**
 - seksuoloog NVVS met andere disciplines samen

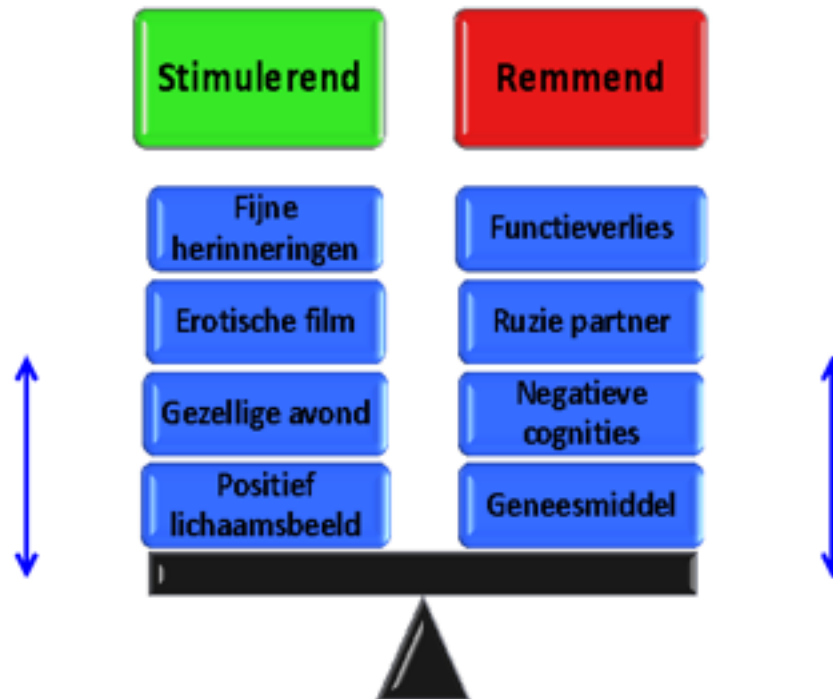
Oefenen met elkaar

- Groepjes van 3 of 4 personen
- Eventueel rollen verdelen
- Denk aan:
 - *Biopsychosociaal model*
 - *Circulair model*
 - *PLISSIT*

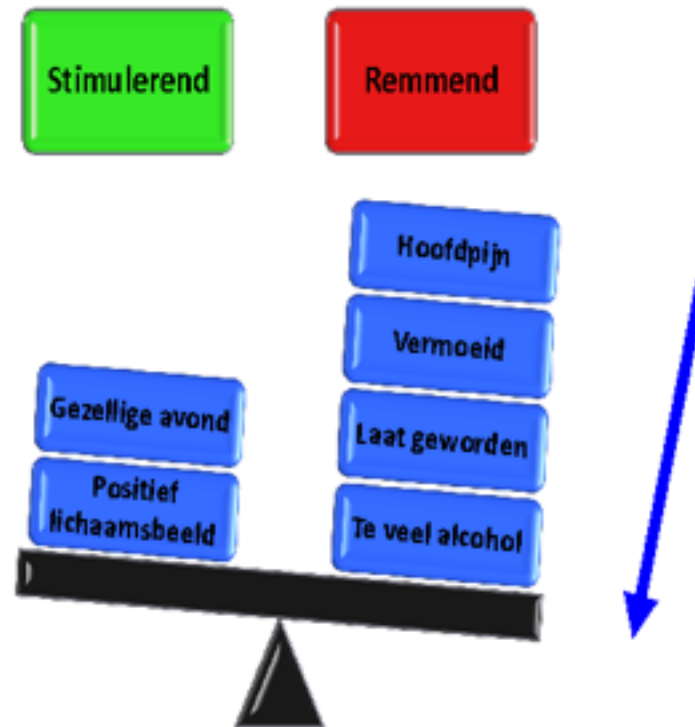
Terugkoppeling

- Probleem helder?
- Conclusie?
- Voorstel?
- Koppel vs individu

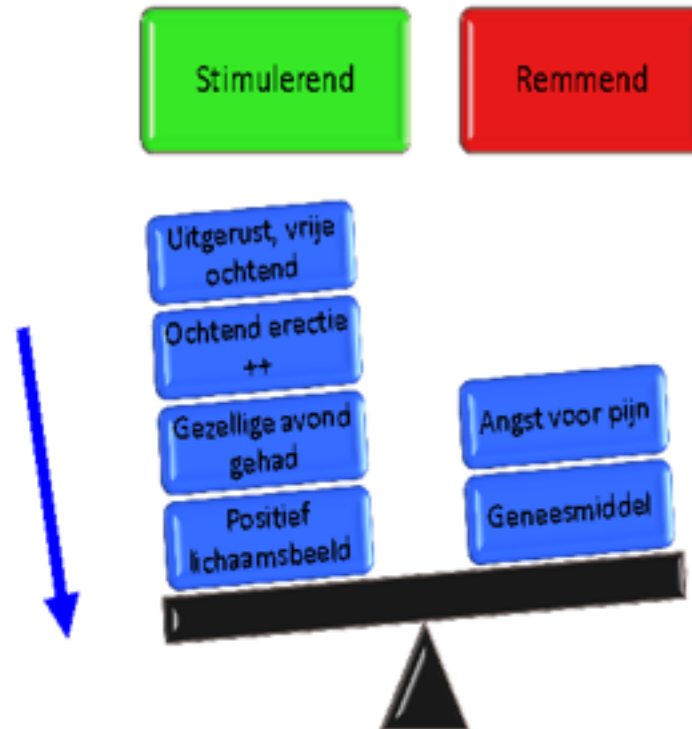
Weegschaal model

Minder kans op sex

Meer kans op sex

Oefenen met elkaar

- Groepjes van 3 - 4 personen
- Toepassen weegschaalmodel

Terugkoppeling

- Focus op:
 - Pluspunten: *wat gaat er goed?*
 - Verbeterpunten: *wat kan anders?*
- Weegschaalmodel
- Educatie

Take home messages

- Bied je patiënt een ingang
- Chronisch zieken hebben seks, maar ook meer risico op seksuele problematiek
- Sta open voor informatie, vraag (door)

Informatiebronnen

- www.rutgers.nl
- www.seksualiteit.nl
- www.nvvs.nl
- www.seksindepraktijk.nl